

Gjør Det Selv

VANSKELIGHETSGRAD

Her kan alle henge med, men det krever tid og tålmodighet.

LETT VANSKELIG

TIDSFORBRUK

Denne trappen var ferdig i løpet av en lang og effektiv helg.

PRIS

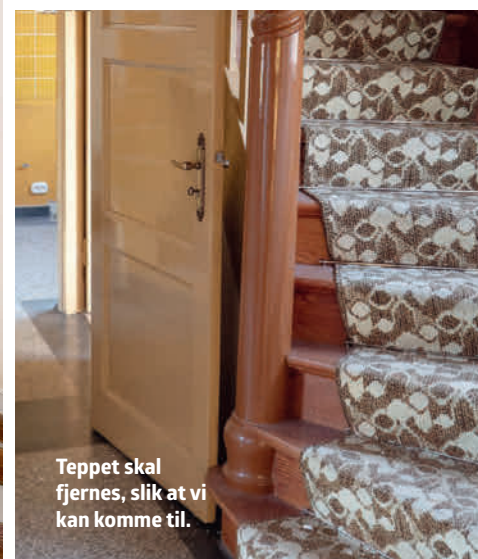
Cirka 3000 kroner. Leie av lakkfreser kommer i tillegg.

MATERIALER

- Slipeskiver, korn 80, 120 og 180
- Akrylfugemasse
- Trefiller
- Maling
- Hardvoksolje
- Pleiemiddel
- Diverse teip og annet til tildekking

SPELALVERKTØY

- Lakkfreser
- Skrapejern



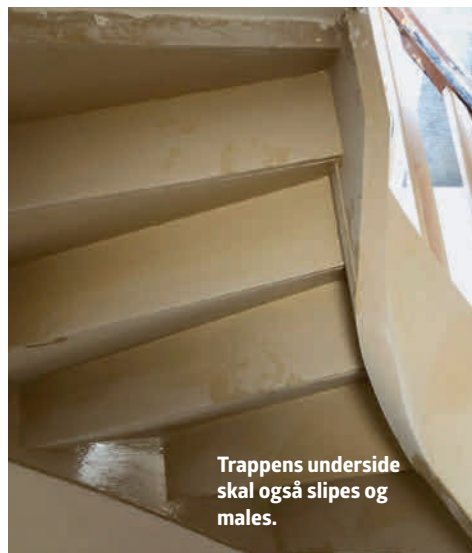
Teppet skal fjernes, slik at vi kan komme til.



Den gamle fernissen skal slipes helt vekk, før trinnene får ny olje.



De mange lagene maling skal skrapes og slipes av, før det males på nytt.



Trappens underside skal også slipes og males.



SKRAPEJERN fjerner effektivt tykke lag av lakk og maling.



LAKKFRESER er den absolutt mest effektive maskinen til å fjerne lakk og ferniss i tykke lag.



MULTIKUTTER kan både skjære og slippe. Sliper helt inne i bunnen av 90 graders hjørner.



EKSENTERSLIPER sliper raskt trinn og stusstrinn, med både grove og fine slipeskiver.



DELTASLIPER kan komme til der det ikke er plass til eksentersliperen.

TOTAL FORVANDLING

Det kan virke håpløst, men **selv den styggeste og mest slitte trappen kan bli som ny** – med riktig verktøy og mye hardt arbeid.

Du skal ikke skue hunden på hårene – eller trappen på trinnene. Selv om denne trappen ser ut som et håpløst tilfelle, med sitt mønstrede teppe og lag på lag av lakk, ferniss og maling, så er det likevel håp.

Under den aldrende sminken er trappen nemlig frisk og fin, bygget av gode, solide materialer. Og faktisk – skal det vise seg – er den nokså flott laget.

Det ser vi først for alvor etter at all lakk og maling er skrellet av, og det gamle treverket er slipt helt ned, slik at det fremstår rent og fint.

Selv om det kanskje kunne vært fristende å la trappen være slik, helt naturlig og ubehandlet, skal den beskyttes igjen. Det løper nemlig mange føtter opp og ned i den i løpet av dagen.

Løsningen er maling til stusstrinn, vanger og de flott utskårede balustrene, i tillegg til en slitesterk oljebehandling til de flotte trinnene. Dermed kommer den lekre konstruksjonen atter frem i lyset – men nå i moderne klær. □

Skrape og slipe

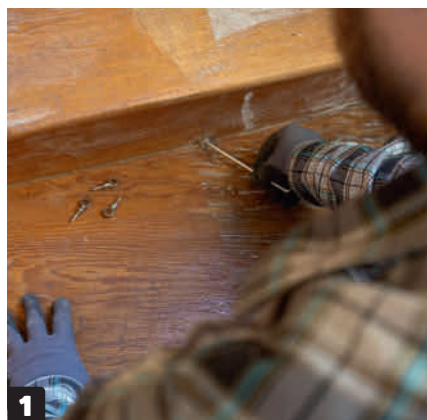
Første oppgave er å få fjernet all den gamle, tykke lakken og malingen, slik at vi kommer helt inn til friskt tre.

Hvis vi prøver å fjerne de mange lagene lakk og maling med slipeskiver, vil skivene raskt bli fylt opp. Det vil koste mange slipeskiver og altfor mange timer. Derfor skaffer vi en lakkfreser, som kan fjerne lakk og maling langt mer effektivt.

Når det verste er borte, tar slipemaskinene over. Vi begynner med korn 80, og avslutter med korn 180. Vi bruker briller, maske og hørselvern.

Lakkfreseren er suveren

Til en trapp med et tykt lag lakk/ferniss er en lakkfreser det absolutt mest effektive verktøyet. Den roterende kniven fjerner typisk opptil 0,3 mm materiale. Det vil koste en eksentersliper lang tid og mange slipeskiver å oppnå det samme. Men vær forsiktig, for den kan fort lage stygge fordypninger. Lei den, eller kjøp den på tilbud.



1 Fjern skruer og spiker. Skruer eller spiker som for eksempel har holdt et teppe på plass, skal fjernes. Stikker det ut dykkert, så slå dem helt inn. Metall vil ødelegge slipemaskinene.

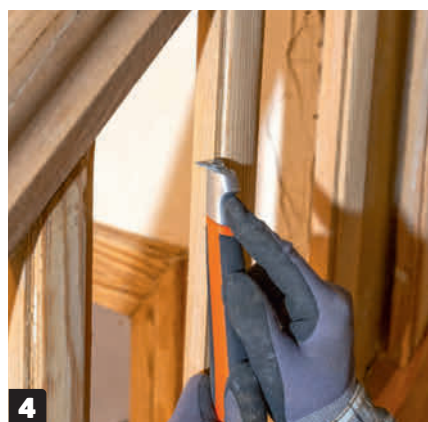


Hold lakkfreseren helt plant, og hold den i bevegelse. Da lager den ikke stygge fordypninger.

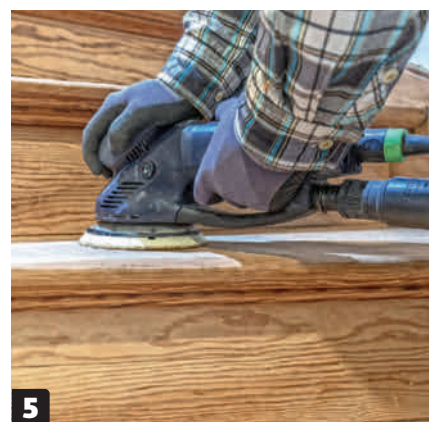
Begynn med den groveste maskinen. Her fjerner lakkfreseren tykke lag maling og lakk fra undersiden av trappen. Maskinen skal også brukes på trinnflatene.



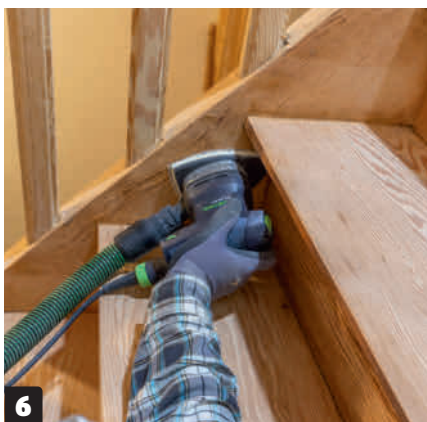
3 Skrap av lakken med skrapejernet der lakkfreseren ikke kan komme til. For eksempel oppå trappevengen, som her.



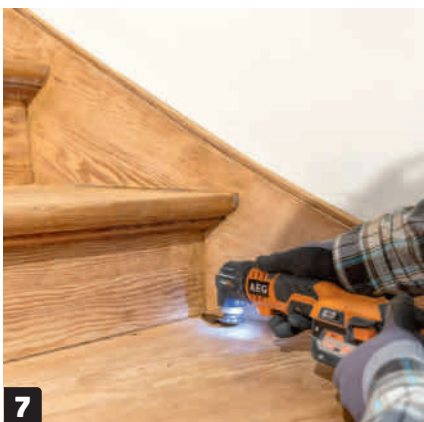
4 Kom deg helt inn i alle hjørner med skrapejernet, for eksempel i de fine utfresningene på balustrene. Jo hardere du presser skrapejernet, desto mer materiale fjernes.



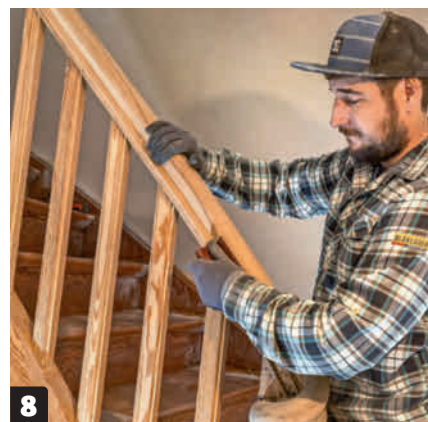
5 Slip flatene med en eksentersliper. Med sine sirkulende bevegelser er den en av de mest effektive maskinene. Vurder å kjøpe et slipenett. Det lar støvet lettere passere inn i støvsugeren enn slipeskiver gjør.



6 **Slip mindre flater med en deltasliper.** Den kommer seg også enklere inn i hjørner og kroker enn eksentersliperen.



7 **Slip helt inn i alle hjørner.** Her kan en multikutter med en slipesåle komme til.



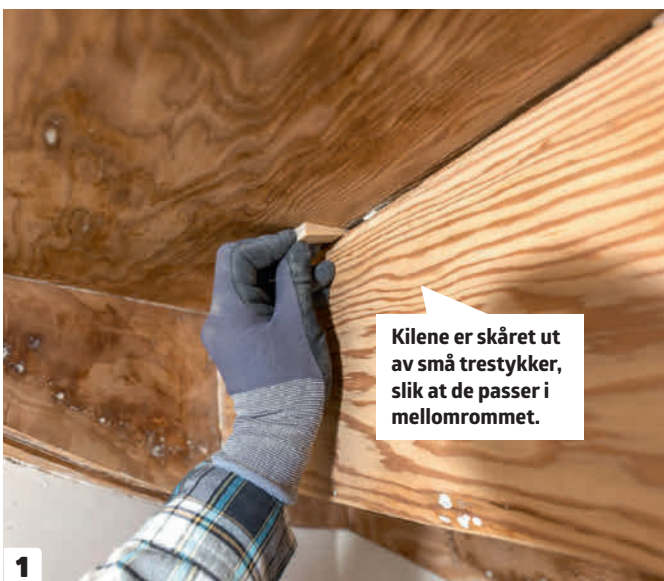
8 **Slip de fine detaljene for hånd.** I de fine utfresningene på gelenderet er det vanskelig å komme til med slipemaskiner. De må du derfor slippe med håndkraft.

Reparere

Etter hvert som trappen blir slipt fri for lakk og maling, blir gamle skader synlige. De skal fikses før trappen igjen skal ha lakk og maling.

Her vet vi at noen av trappetrinnene knirker. Det løser vi ved å slå inn små trekiler mellom trinn og stusstrinn, eller mellom trinn og trappevanger, alt etter hvor knirkelydene kommer fra.

Vi ser også etter gamle reparasjoner: Er de utført godt nok, eller skal de fjernes og skiftes ut? Det er nå vi har muligheten til å få best mulig resultat ut av anstrengelsene våre.



Kilene er skåret ut av små trestykker, slik at de passer i mellomrommet.

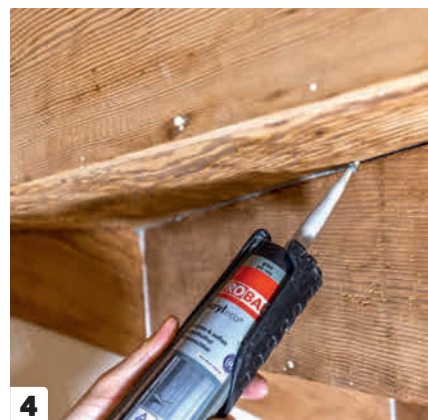
Lag små kiler til å støtte trinnet som knirker. Her gnikker trinnet mot stusstrinnet. De små kilene stabiliserer trinnet.



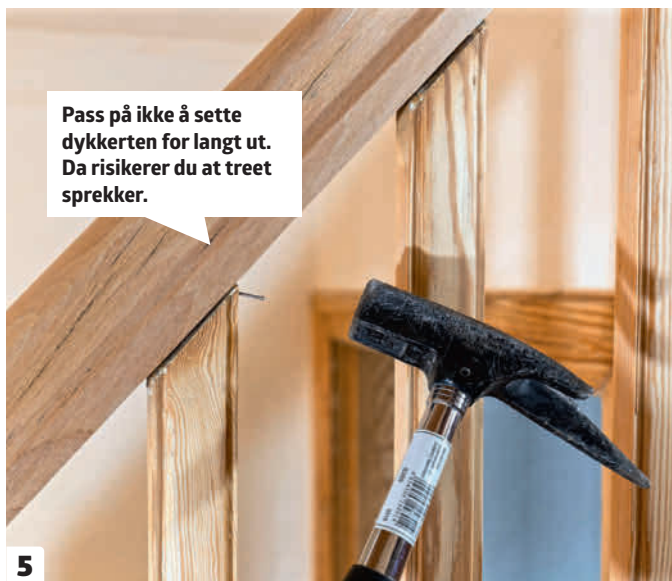
2 **Slå kilene på plass.** De skal sitte i spenn og støtte trinnet.



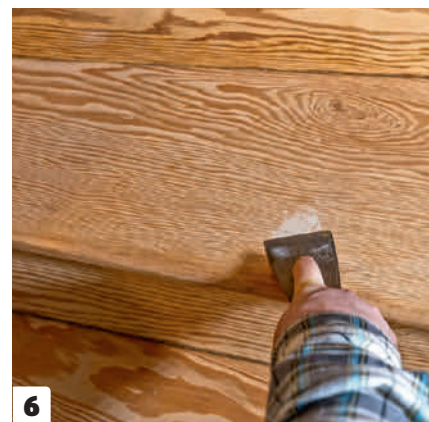
3 **Kutt kilene** med multikutteren, slik at de ligger helt plant med stusstrinnet. Skjær forsiktig, så du ikke skjærer i trinnet.



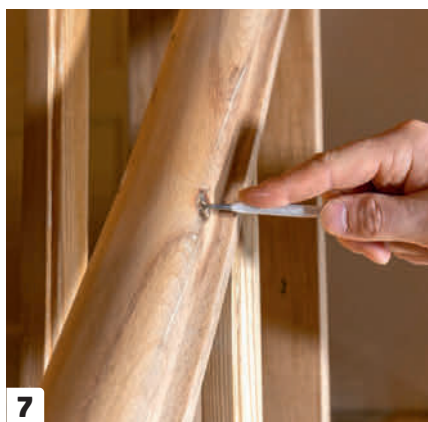
4 **Tett sprekkene med en akrylfugemasse** av god kvalitet. Da forsikrer du deg litt bedre mot fremtidig knirking.



Spikre fast løse balustre med små dykkert. De slås i skrått nedenfra og opp i håndlisten.



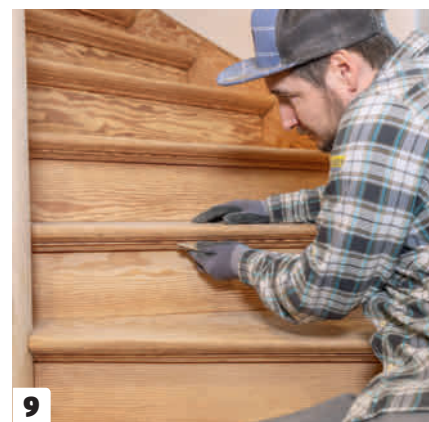
Reparerer hakk og dype riper med tresparkelmasse. Fyll ut, la sparkelmassen tørke, og slip den deretter lett over.



Se over gamle reparasjoner. Hvis de er dårlig laget, for eksempel med fyllinger som smuldrer opp hvis du stikker i dem, skraper du dem ut og fyller dem på nytt.



Slip reparasjonene før du maler. Sørg for at også nesten skjulte reparasjoner får en runde med slipepapiret. I de små profilene i balustrene må vi brette et slipepapir for å kunne komme til.



Husk undersiden av trinnene. Eventuell overskytende sparkelmasse fra reparasjoner skal fjernes. Det samme med lakkrester.

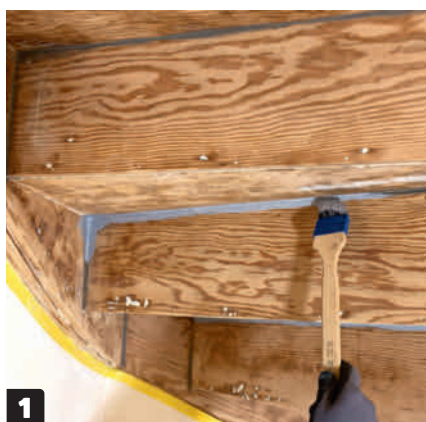
Maling og olje

Alt treverket er slipt ned. Nå er det tid for trappens nye og endelige utseende.

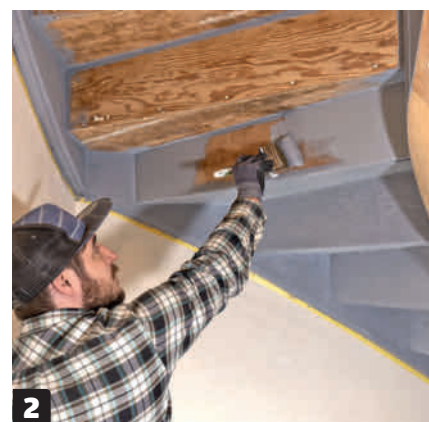
Det er stort sett fritt valg, men husk at en trapp blir flittig brukt. Du bør derfor velge en behandling som gjør trappen slitesterk. Ellers må du gjøre alt opp igjen om noen få år.

Vi velger en hvitpigmentert hardvoksolje, som er enkel å gjenoppfriske. Den lysner samtidig treet, som uunngåelig vil gulne med tiden.

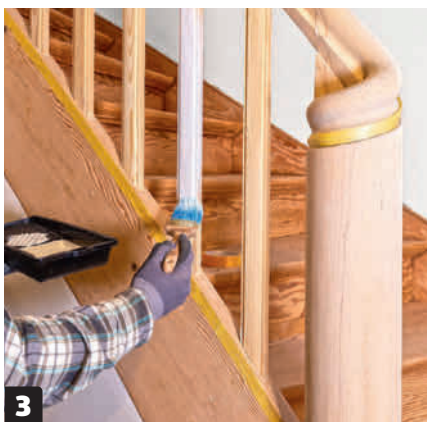
Undersiden av trappen og vangene får maling. Deretter får alt lov til å tørke i fred etter produsentens anbefalinger.



Mal kanter og hjørner før du maler en hel flate. Dekk til med teip ut mot områder som ikke skal males.



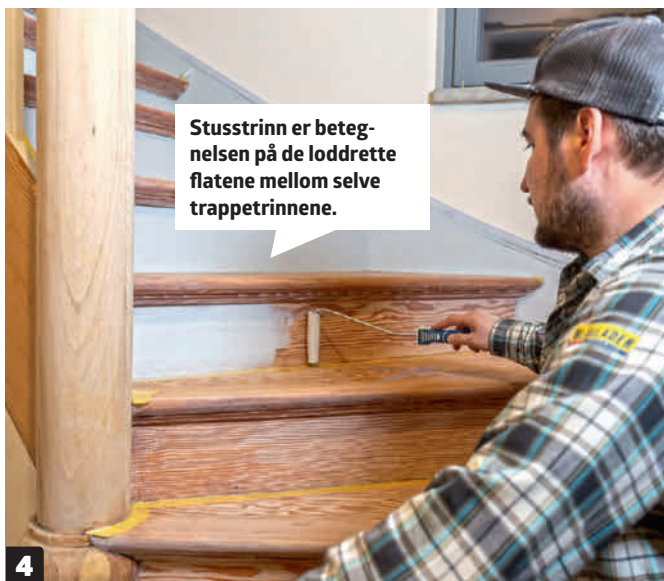
Mal flatene med rull. En liten rull er praktisk når flatene ikke er så store.



3

Bruk en myk pensel på balustrene.

Den er fin til å komme inn i alle de små utfresningene med.



4

Stusstrinn er betegnelsen på de lodrette flatene mellom selve trappetrinnene.

Mal stusstrinnene i en farge.

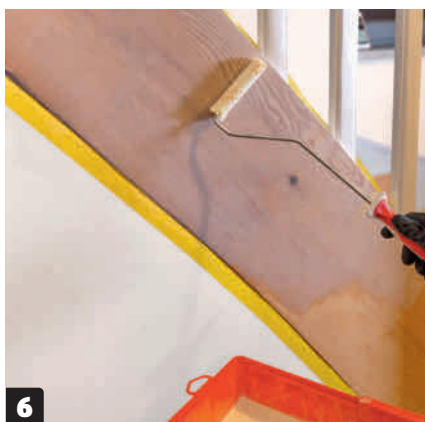
Gjerne samme farge som innsiden av vangen hvis du vil skape litt kontrast. Ellers gir du dem bare samme olje eller lakk som trinnene.



5

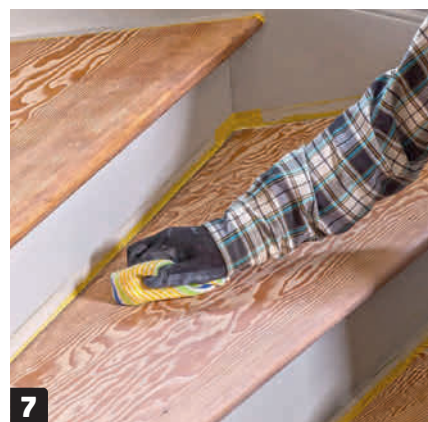
Bruk en bred pensel/kost på trinnene.

Her har vi valgt en pigmentert hardvoksolje. Den skal masseres inn i treet, og det er den brede penselen fin til.



6

Rull oljen på vangen. Rullen er fin til å massere den hvitpigmenterte hardvoksoljen inn i treet på den utvendige vangen.



7

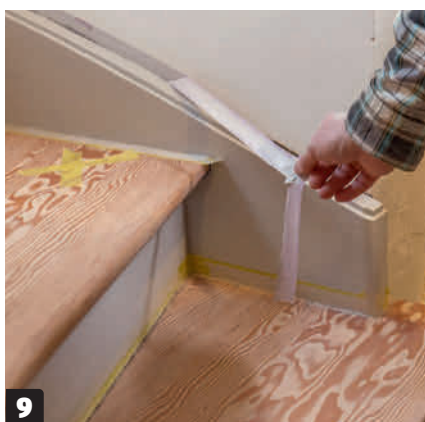
Fjern overskyende olje etter en halv time.

Oljen tørkes vekk med en myk bomullsklut. Kluten skal deretter oppbevares lufttett, ettersom den kan selvantenne.



8

Ekstra beskyttelse. Til noen serier av olje kan du kjøpe en pleieolje. Den frisker opp og gir ekstra beskyttelse.



9

Nå kan tildekkingen fjernes. Små feil kan utbedres. For eksempel hvis teipen har sittet litt for langt inn på det som skulle males.



10

Dermed er trappen som ny. Den har en farget underside, hvitmalt vanger og balustre, samt oljede trinn og håndlist.